

Kvindelig Hamlet i chok

'Hamlet' på Mungo Park Allerød rummer vildt meget smerte i Christine Albeck Børges chokerede Hamlet. Men poesien når aldrig helt ned til tilskueren i Martin Lyngbos komprimerede iscenesættelse

Af Anne Middelboe Christensen

Det afgørende bevis i *Hamlet* opstår i en scene, hvor prins Hamlet får sine skuespillervenner til at spille en tragedie, hvor en konge dræbes af gift. Da Hamlets stedfar, Kong Claudius, ser dette teaterstykke – efter at han netop selv har overtaget både kongekronen og dronningen fra sin bror – bliver han nemlig voldsomt oprørt.

Claudius' rasende reaktion er Hamlets 'bevis' på, at det er rigtigt, hvad hans fars genfærd har fortalt: at faderen vittelig er blevet myrdet med gift af sin bror. Dermed pålægger Hamlet sig selv at hævn faderen og dræbe Claudius – og så ruller Shakespeares prinsetragedie.

Mange opsætninger af *Hamlet* tager ret let på denne 'bevisførelse' i 3. akt, 2. scene – og accepterer bare, at det var Claudius, der dræbte kongen. For teaterinstruktøren Martin Lyngbo virker dette bevis imidlertid som det altafgørende i hans komprimerede, totimers fortolkning af *Hamlet* – en opsætning, der bliver hans foreløbig sidste for Teater Mungo Park, hvor han har været teaterchef siden 2005.

Alt er i hvert fald sort og udramatisk på scenen. Faktisk fremstår denne *Hamlet* mest af alt som en rå teaterkoncert i Rikke Juellunds nøgne scenografi. Her er musikinstrumenter det eneste udstyr.

Men da bevisførelsen skal ske, og Hamlets skuespillervenner kommer på scenen, bliver der hængt et rødt veloursscenetæppe på tværs af scenen. Og her optræder skuespillerne så pludselig i klassiske Shakespeare-dragter med kåber og guldbesatte kjoler foran maledede fædrelandsbagtæpper.

Det er en imponerende visuel overraskelse, men dette teatretiteatret bidrager desværre ikke til den følelsesmæssige opklaring af dramaet.

Queer-Hamlet

Det er ellers mest queer-castingen af denne *Hamlet*, der har fået opmærksomhed. Martin Lyngbo har nemlig valgt to alternerende kvinder til at spille Hamlet: Christine Albeck Børge

og Meike Bahnsen. Da jeg så forestillingen, var det Christine Albeck Børge, der spillede den ulykkelige prins. Allerede fra første gang, hun stirrede ud mod publikum gennem sit tjavsede pandehår, havde hun en kolossal ulykke i blikket. En helt forstenet sorg.

Og sådan som hendes Hamlet vandrede knækketynd og uforsonlig i sit mandejakkesæt, blev hendes køn hurtigt ligegyldigt. Hun var bare så ulykkelig, at hun slet ikke kunne lade sig distrahere et eneste

I denne 'Hamlet' på Mungo Park mangler der både mellemregninger og hævn

øjeblik og nyde Nana Morks' kærlige og blidtsyngende Ofelia, der oprigtigt blev ved med at række hånden ud mod hende.

Hamlet var gået i standsning.

Vrider hænder

Denne Hamlet var egentlig i chok. Marianne Mortensens jakkesætsdronning prøvede ellers bekymret at få kontakt til sin søn, men det blev

kun til råb og rædsel. Og Henrik Prips kong Claudius stod bare magtesløs i sit jakkesæt og forstod ingenting af Hamlets trusselstale.

Netop det følelsesmæssige hævnopgør mangler desværre i denne *Hamlet*. Prisen for Martin Lyngbos bevisfokus og hans meget kraftige beskæring er ikke mindst, at Dronningens og Claudius' relation er blevet væk.

Janteloven gør stadig ondt

Aksel Sandemoses roman om den ulyksalige Jantelov er blevet til en forbistret ærlig og psykologisk klog teaterfortolkning af Det Dramatiske Udgangspunkt

Af Anne Middelboe Christensen

Janteloven er en besk opfindelse. Den er godt nok ren fiktion – den er opfundet af forfatteren Aksel Sandemose i romanen *En flygtning krydser sit spor* fra 1933. Men den har sat sig i sindet hos danskerne og ikke mindst hos folk på Mors, der var Sandemoses fødeby.

Første bud i Janteloven lyder: »Du skal ikke tro, du er noget.« Og det er denne hån, der i Sandemoses fortælling skaber så stærkt et opsparet had, at det kommer til at ødelægge et menneske for altid.

I Det Dramatiske Udgangspunkts teaterforestilling *Jantedrengen* får uretfærdighederne og ydmygelserne et stærkt kropsligt udtryk. Dramatikeren Eva Littauer har dramatiseret bogen om Espen Arnakke, så man

mærker, hvordan drengen Espen kanøfles og mobbes, så hans længsel efter kærlighed forvandler sig til et brændende had. Det had, der fører til, at han resten af sit liv gentager denne sætning for sig selv:

»Jeg slog engang et menneske ihjel.«

Psykologi i fokus

I den vellykkede dramatisering er det følelserne og personernes psykologiske reaktioner, der er i fokus. Bogens 'plot' er bare en nødvendig biting for dette studie i den menneskelige ondskabsnatur. I den empatiløse Janteverden er det kærligheds manglen og omsorgssvigtet, der skaber mennesket.

Derfor er rollen som Espen Arnakke også interessant nok fordelt på hele tre skuespillere – de samme tre skuespillere, der også spiller alle de andre uvenlige og ubegavede mennesker, der kommer til at forme den ulykkelige drengs liv. Lige indtil han står til søs som teenager, i naiv tro på at han kan løbe væk fra alle problemerne.

Instruktøren Jonas Littauer har valgt en spændstig, fysisk spillestil for sine tre performere. På scenen ligger der kun nogle kasser og nogle planker. Men lynhurtigt får skuespillerne basket rundt med tingene, så de særeste rum opstår: Stuen. Skolen. Fabrikken. Bænken. Biografen. Skibet. Og ikke mindst det lusede

sømandshotel med de tynde vægge i Misery Harbour.

De går planken ud

Skuespillertrioen er flot sammen-spillet, så de løfter hinanden med deres forskelligheder – dynamisk og opfindsomt og legende energisk. Brian Hjulmann fører an med sit unge gåpåmod og sine nysgerrige blikke, mens Stine Gyldenkerne er pigen med begge ben på jorden og den velkendte verdensorden. Til gengæld løfter Poul Storm forestillingen med sin store, bredskuldrede krop, der bevæger sig kæmpeagtigt rundt på scenen med symbolske tyngdetrin og møllestensalvor i sit blik.

Her gør alle ord ondt. Og når alle

Christine Albeck Børge er en indædt Hamlet i jakkesæt – et menneske i chok over sit eget behov for hævn i den intense opsætning på Mungo Park.
Foto: Peter Boel

Historiequizen

I *Historiequizen* spiller Adrian Hughes en forholdsvis tilbage-trukket rolle som dommer og quizmaster flankeret af dygtige historikere, der kan fortælle, så man føler, at man står midt i historien. Det er lavbudget-tv for det gråsprængte segment og fuldstændig ubrugeligt i kantine-snakken på arbejde om mandagen, hvor samtalen stadig handler om det seneste afsnit af *Skam*. Men skulle der være nogen, der har lyst til at tale lidt om Holmens skibe eller Kronborgs kælder, så siger I bare til.

Kender du typen?

Programmet med den altid smilende Anne Glad, den brovtende Mads Steffensen og den servile Flemming Møldrup placerer sig midt imellem menneskelig nyfikenhed og sociologisk nysgerrighed; det viser de private gemaker frem, samtidig med at det tegner alternative portrætter af de mennesker, der bor der, og på den måde minder programmet os om, at det at skabe et hjem også altid er at skabe sig selv.

Spise med Price

De to madglade bamsebrødre er bogstaveligt talt vokset med opgaven siden de første programmer for næsten ti år siden. Madlavningen er stadig i fokus, men onkelhumoren, ordspillene og den lune omgangstone er gradvist rykket fra periferien og ind i centrum. Hovedingrediensen er rigeligt smør tilsat rå mængder hygge og et skvæt jovialitet fra de utvivlsomt gode hjerter, der banker under de to amatørkøkkens stadig mere tætsiddende skjorter. Det er kikset hele vejen igennem, men også hyggeligt, så det halve kunne være nok.

Alle programmer kan streames på dr.dk

Der foregår hverken liderligheds-kamp eller voldtægtsvergreb mellem Claudius og Dronningen. De går bare bekymrede rundt om hinanden og vrider hænder.

Dermed fordamper også Hamlets vrede og jalousi over for moderen. At hun har svigtet hans far bliver et underligt postulat, når nu hun hverken udviser rædsel eller stolthed, men bare apatisk følger med.

Samtidig udviskes Claudius' kynisme som morder; her ligner han bare en hvilken som helst magtesløs papfar over for en oprørske teenager.

Samtidig virker den drengener-giske Anders Budde Christensen alt for ungdommelig til rollen som den belærende hofsnog Polonius, der er far til Ofelia og Laertes. Så selv om Mungo Park også her dyrker den teatersportsagtige stil, hvor en person

forandrer karakterer blot ved hjælp af sin kropsholdning og sin stemme, får denne metode svært ved at overbevise.

Ikke mindst fordi skuespillerne kæmper med blankversenes svære rytme. Selv i Niels Brunsses mundrette oversættelse kræver Shakespeares digtekunst tydeligvis sit.

Mungo Park-spillerne skaber ellers sejt deres egen, dunkende mu-

amc@information.dk

'Hamlet'. Tekst: William Shakespeare. Oversættelse: Niels Brunse. Bearbejdelse og iscenesættelse: Martin Lyngbo. Scenografi: Rikke Juellund. Musik: Jonas Munck Hansen. Lys: Jacob H.S. Rasmussen. Lyd: Rasmus Overgaard Hansen. Koreografi konsulent: Kasper Ravnhøj. Mungo Park Allerød til 22. april samt Betty Nansen Teatret 27. april-19. maj 2017

tre skuespillere kravler på knæ efter hinanden hen ad nogle spinkle brædder, mærker man, hvad det vil sige at gå planken ud.

Nanna Bernholm Nielsen har opfindsomt designet kostumer, så hættetrøjer og blondeskørter lynhurtigt skifter udtryk. Lars Egegaard Sørensen har belyst skuespillerne, så de vitterlig både krymper sig under loftsplankerne på skolens loft og ombord på skibet i storm. Det er flot. Og Simon Littauer har komponeret et lyddesign, så både kirkeklokke og fabrikslyde tvinger lytteren ned mod fortællingen – og så det hårde sømandsliv netop ikke idylliseres, men blot knipses, så lyden af ensomhed vælter frem.

Når alle tre skuespillere kravler på knæ efter hinanden hen ad nogle spinkle brædder, mærker man, hvad det vil sige at gå planken ud

Jantedrengen er en følelsesbasker. Det ærlige er, at drengens åbne blik aldrig forhæjdes. Som tilskuer bliver man selv ramt, hver gang Espen bliver slået af ord og sparket af træsko. Det ondskabfulde er, at man mærker, hvordan ens egen oprørstrang lynhurtigt knækkes – og hvordan man bare håber, at Espen oppe på scenen vil lære at underkaste sig, så han undgår alle de forfærdelige slag. Men Espen Arnakke dukker sig ikke.

Nuvel. Forestillingen kunne godt kortes. Det sidste kvarter virker overflødig, og dets mange ord udmatter tilskuerens følelser unødigt.

Men det hindrer ikke pointen i at stå lysende klart i horisonten: At man sætter sit eget liv i stå for altid,

hvis man kommer til at slå et andet menneske ihjel.

amc@information.dk

'Jantedrengen'. Baseret på romanen 'En flygtning krydser sit spor' fra 1933 af Aksel Sandemose. Tekst og dramaturgi: Eva Littauer. Iscenesættelse og scenografi: Jonas Littauer. Oplevet på Teatret ved Sorte Hest – spilles også her under Cph Stage 31. maj-3. juni 2017. Turné 16. januar-9. februar, bl.a. på Thy Teater 30. januar-6. februar samt på Katapult i Aarhus 7-8. februar 2018